

2. Василенко Ж.В. Программное обеспечение по статистическому анализу данных. Методология сравнительного анализа [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.giac.unibel.by/sm_full.aspx?guid=8313 (дата обращения 01.07.2017). – Название с экрана.
3. Герасевич В.А. Современное программное обеспечение для статистической обработки биомедицинских исследований/ В.А. Герасевич, А.Р. Аветисов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://miklebig.narod.ru/docum/statprog.htm> (дата обращения 01.07.2017). – Название с экрана.
4. Доказова медицина. – 2015.
5. Дяков П.В. Практичні заняття по розробці баз даних у ЗУБД ACCESS. – Тульчин, 2010. – 37 с.
6. Левченко Л.О., Кілянчук О.П., Повханіч О.Ю. Огляд програмних продуктів фінансово-економічного аналізу діяльності енергопідприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://urss.knuba.edu.ua/files/zbirnyk-8/121-127.pdf> (дата звернення 01.07.2017). – Назва з екрана.
7. Москаленко В.Ф. Біостатистика. – К.: КНИГА ПЛЮС, 2009. – 184 с.
8. Попович В.І. Доказова медицина: нюанси застосування в умовах сучасної клінічної практики. – 04.12.2019.
9. Программы для научных расчетов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://softlist.com.ua/catalog/programmy-dlya-nauchnykh-raschetov/> (дата обращения 01.07.2017). – Название с экрана.
10. Ройк М. В., Присяжнюк О. І., Денисюк В. О. Огляд програмних засобів статистичного аналізу даних / Ефективна економіка. – № 7, 2017.
11. Статистические ППП [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://helpiks.org/6-54552.html> (дата обращения 01.07.2017). – Название с экрана.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК УМОВА СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МОДЕЛІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гончаренко Н.І., Іваницька О.С., Іваницький І.О.

Полтавський державний медичний університет

Автори доводять, що створення у вітчизняних вишах такої моделі освітньої діяльності, яка б відповідала рівню найбільш розвинутих країн світу, неможливе без дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності. Розглядаються основні шляхи формування інтелектуальної гідності, академічної культури, високої відповідальності всіх учасників освітнього процесу.

Ключові слова: академічна доброчесність, етичні принципи, плагіат.

The authors argue that the creation of a model of educational activity in domestic universities, which would correspond to the level of the most developed countries in the world, is impossible without compliance with the standards and principles of academic integrity. The article considers the major ways of formation of intellectual dignity, academic culture, and high responsibility of all participants of educational process.

Key words: academic integrity, ethical principles, plagiarism.

Сучасна модернізація освітньої системи України продиктована необхідністю підвищити її конкурентоспроможність в умовах глобалізації й забезпечити успішне входження до світового освітньо-наукового простору. Немає потреби перекопувати, що освіта є стратегічно важливою сферою суспільного життя, оскільки все більш очевидною стає залежність між її якістю й рівнем соціально-економічного розвитку тієї чи іншої країни, інтелектуальним потенціалом нації.

Перед системою освіти стоїть завдання не лише передати необхідну суму знань, підготувати компетентних фахівців, а й сформувані молодих людей свідомими громадянами, що мають глибокі морально-етичні принципи.

Одним із найважливіших морально-етичних принципів є принцип доброчесності, що включає в себе два взаємопов'язані елементи: прагнення творити добро і берегти честь, бути чесним. «Доброчесність – це бажання робити якісь вчинки на користь інших людей, задля суспільства. Доброчесною є людина, яка керується не своїми власними благами, вигодами, а підпорядковується гуманності, порядності, справедливості» [1].

Принципами доброчесності люди мають керуватись у будь-яких сферах суспільного життя, але особливого значення вони набувають у освітньому середовищі. У зв'язку з цим виникає потреба виділити поняття «академічна доброчесність». Академічна доброчесність – це відданість академічній спільноті, навіть незважаючи на труднощі й перешкоди, шести фундаментальним цінностям: чесності, довіри, справедливості, повазі, відповідальності й мужності [2].

Без дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності неможливо досягти високої якості навчання й наукової діяльності. Водночас від академічної доброчесності безпосередньо залежить виховний потенціал навчальних закладів, система цінностей, що засвоюється молодими людьми. Чим буде вимірюватись життєвий успіх: сумлінною, чесною, наполегливою працею чи обманом і шахрайством?

Відомий американський історик і філософ освіти Я. Пелікан у своїй монографії «Ідея Університету», підкреслюючи не лише освітню, а й виховну роль університетів, наводить слова Д.Ньюмена (мислитель XIX ст.), які не втратили своєї актуальності й сьогодні: «Якщо необхідно визначити практичну мету університетського навчання, я б сказав, що це є виховання гарних членів суспільства. Його мистецтво – це мистецтво громадянського життя...» [3, с.229]. Але слід зауважити, що досягти цієї мети можна лише там, де відносини між учасниками освітнього процесу побудовані на принципах добра, справедливості, честі й гідності. Інакше висока місія університету не буде виконана. Навпаки, освіта, в якій панують обман, лицемірство, несправедливість, призводить до моральної деградації суспільства.

Останнім часом імплементація принципів академічної доброчесності у вітчизняних освітніх закладах стала особливо нагальною, оскільки тільки в цьому випадку українські освітяни й науковці зможуть посісти гідне місце в

міжнародному академічному просторі. Саме тому поняття академічної доброчесності отримало законодавче закріплення. У Законі України «Про освіту» зазначається, що академічна доброчесність є сукупністю етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання і провадження наукової та творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання й наукових досягнень [4, с.42].

Питання академічної доброчесності активно обговорюються й досліджуються науковцями й освітянами. Їхнім результатом стали численні публікації. Серед них на особливу увагу заслуговує колективна монографія «Академічна чесність як основа сталого розвитку університету» за редакцією Т.Фінікова й А.Артюхова, де системно, спираючись на зарубіжний досвід, осмислюється проблема формування етичного підґрунтя академічної діяльності й запобігання негативним проявам і явищам в університетському середовищі [5].

Докладно розглядаються різноманітні аспекти впровадження принципів академічної доброчесності й запобігання проявам їх порушення також у колективній монографії «Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених» [6].

Аналіз наукових досліджень дає змогу стверджувати, що утвердження стандартів і принципів академічної доброчесності можливе лише за умови послідовної й системної боротьби з їх порушеннями в освітньо-науковій діяльності. Серед основних видів таких порушень виділяють плагіат, самоплагіат, фабрикацію, фальсифікацію, академічне шахрайство, необ'єктивне оцінювання, академічне хабарництво, службову недбалість, зловживання впливом [7].

На жаль, досі найбільш поширеним порушенням академічної доброчесності залишається плагіат, який вважається як використання, оприлюднення і привласнення результатів чужої інтелектуальної діяльності без посилань на авторів. Недоброчесним вважається також і самоплагіат, коли власні раніше опубліковані напрацювання видаються за нові. Це ж стосується й фабрикації наукових досліджень, коли їхні результати підганяються під потрібні висновки, або дослідження взагалі не проводяться, а відбувається їх фальсифікація.

Українським негативним явищем у освітній практиці є також академічне шахрайство, яке формує в молодих людей викривлені соціальні стереотипи щодо критеріїв і шляхів досягнення життєвого успіху. Вони починають думати, що успішними стають не кращі, сумлінні й працьовиті, а лише спритні, нечесні й нахабні. Проявами академічного шахрайства є списування, використання шпаргалок, заборонених технічних засобів під час складання іспитів, заліків, виконання контрольних робіт, вчинення дій, спрямованих на попереднє й незаконне ознайомлення зі змістом екзаменаційних білетів, внесення до списку авторів колективного дослідження осіб, які не брали участі у створенні наукового продукту тощо [2].

Та найбільш кричущим порушенням академічної доброчесності, безперечно, є корупція й хабарництво, які мають місце в українських закладах освіти. Ні для кого не секрет, що є викладачі, які можуть «закрити очі» на низький рівень знань деяких студентів, якщо виникає спокуса отримати за це винагороду, чи, навпаки, свідомо занижувати оцінки, аби змусити платити за покращення результату.

Порушення академічної доброчесності мають місце не лише в Україні, однак їхні масштаби в розвинутих країнах значно менші. І це наслідок успішної боротьби з негативними явищами в освітній сфері. Створення ефективної моделі вітчизняної освіти, здатної забезпечити високі стандарти навчальної діяльності, потребує вивчення й заповнення досвіду, накопиченого в цьому напрямі світовою академічною спільнотою.

Необхідно домогтись того, аби всі учасники освітнього процесу були чесними у виконанні своїх функціональних обов'язків, не сприймали плагіат, списування, незаконне використання чужих напрацювань, створювали доброзичливий психологічний клімат у колективі. Цьому мають слугувати кодекси доброчесності вишів як морально-правова основа регламентації навчальної й наукової діяльності.

Одним із дієвих засобів дотримання принципів академічної доброчесності є запобігання плагіату. Це досягається не тільки процедурою перевірки навчальних робіт здобувачів освіти, науково-методичних посібників, монографій, статей і тез доповідей, дисертаційних робіт викладачів-науковців через комп'ютерні програми «Антиплагіат», а й завдяки широкій інформаційно-просвітницькій і роз'яснювальній роботі, проведенню тренінгів і навчальних занять, що допомагають студентам оволодіти навичками академічного письма, працювати з інформаційними джерелами. З метою недопущення студентами академічної недоброчесності варто також відмовитись від невірної практики великої кількості письмових робіт, рефератів, для яких часто характерні однотипність, неактуальність.

Важливим чинником дотримання правил академічної доброчесності є і висока мотивація студентів до сумлінного навчання, що пов'язана з можливістю отримання грантів, заохочень, права на самостійне формування індивідуального навчального плану, кращого місця працевлаштування тощо.

Зазначені способи утвердження стандартів і принципів академічної доброчесності з успіхом реалізуються в навчально-науковій діяльності Полтавського державного медичного університету.

Отже, дотримання академічної доброчесності в цивілізованому світі стало дієвим інструментом досягнення високої якості вищої освіти. Імплементация принципів академічної доброчесності в освітньо-науковому просторі України, якщо це не лишиться тільки модною кампанією, здатна значно підняти авторитет вітчизняних вишів, забезпечити їхню конкурентоспроможність на міжнародному рівні.

Список використаної літератури

1. Поняття доброчесності в етиці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.edica.in.ua/ponyattya-dobrochesnosti-v-etitsi>
2. Сацки В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>
3. Пелікан Я. Ідея Університету: [пер. з англ.] / Я.Пелікан. – К.: Дух і літера, 2009.
4. Закон України «Про освіту» / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2017.
5. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. фонд дослідж. освітньої політики; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. – К.: Таксон, 2016.

6. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г.Сорокіної, А.Є.Артюхова, І.А.Дегтярьової. – Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017.
7. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України / Інститут освітньої аналітики – К., 2016.

ТЕХНОЛОГІЇ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПАРАМЕДИКІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ ТА ВІЙСЬКОВОЇ МЕДИЦИНИ

Гордієнко Л.П., Кока В.М., Полів'яна О.А.

Полтавський державний медичний університет

Розкрито сутність і переваги використання практико-орієнтованих технологій, зокрема симуляційного навчання, у підготовці парамедиків. Нові підходи до медичної освіти підвищують інтерес до процесу навчання і стали важливою частиною підвищення професійної майстерності.

Ключові слова: практико-орієнтоване навчання, парамедик, симуляція, професійна підготовка.

The article describes the content and advantages of using of practice-oriented technologies, in particular simulation training, in the training of paramedics. New approaches to medical education increase interest in the learning process and are an important part of improving the professionalism.

Key words: practice-oriented training, paramedic, simulation, professional training.

Нині в Україні стратегічно важливим і пріоритетним завданням держави в галузі охорони здоров'я стало забезпечення функціонування системи екстреної медичної допомоги задля врятування і збереження життя і здоров'я громадян. Тому в процесі медичної реформи необхідна підготовка фахівців із вищою медичною освітою за освітньо-професійною програмою (ОПП) Парамедик, що спеціалізуються на наданні екстреної медичної допомоги при невідкладних станах на догоспітальному й ранньому госпітальному етапах. На кафедрі медицини катастроф та військової медицини при підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за ОПП Парамедик, застосовується комплексний підхід, який поєднує використання сучасного міжнародного й національного досвіду і практичну спрямованість навчання [1; 4; 6]. Основний акцент припадає на формування якісних практичних навичок і вмій у сфері екстреної медичної допомоги. В організації освітнього процесу важливу роль відіграє вибір викладачем методів, прийомів і засобів навчання [2; 3]. Практико-орієнтований підхід застосовується, починаючи з першого курсу, адже саме на початку навчання закладаються основи професії.

У системі практико-орієнтованого навчання нині існують, щонайменше, три підходи, які відрізняються і за ступенем охоплення елементів освітнього процесу, і за функціями здобувачів вищої освіти й викладачів [3]. Перший, найбільш вузький підхід, пов'язує практико-орієнтоване навчання з формуванням професійного досвіду здобувачів вищої освіти при їх зануренні в професійне середовище під час виробничої й переддипломної практики. Другий підхід передбачає використання професійно-орієнтованих технологій навчання й методик моделювання фрагментів майбутньої професійної діяльності, базуючись на використанні можливостей професійно-спрямованого вивчення профільних і непрофільних дисциплін. Найбільш широким є третій підхід, що передбачає спрямованість практико-орієнтованого навчання на здобуття не лише знань, а й умій і навичок, тобто досвіду практичної діяльності з метою досягнення професійно і соціально значущих компетентностей. При цьому мотивація до вивчення теоретичного матеріалу має виходити з потреби у вирішенні практичного завдання. Цей варіант практико-орієнтованого підходу є діяльнісно-компетентнісним [3; 4].

З метою створення безпечного й надійного освітнього середовища для опанування практичних навичок майбутніми парамедиками на кафедрі медицини катастроф та військової медицини ПДМУ запроваджено практичні заняття із застосуванням симуляційних технологій, які відбуваються на базі Симуляційного центру Полтавського державного медичного університету. Симуляція – це імітація виконання реального процесу або роботи системи протягом певного часу. Використання симуляції як методу для опанування практичних навичок і навчання називають симуляційним навчанням. Загальновідомо, що медичні вміння формуються шляхом когнітивних (знання) і психомоторних навичок (практика) [1; 2; 4]. Базова клініко-теоретична підготовка парамедиків охоплює такі навички нетехнічного характеру як комунікація, клінічні судження і планування. Для засвоєння й удосконалення і технічних, і психомоторних навичок, а також навичок спілкування необхідні постійна практика й симуляція, що дозволяє довести техніку виконання цих прийомів до автоматизму. Симуляційна освіта стала однією з основних методик практичної підготовки медичних фахівців у розвинених країнах. Відпрацювання навичок на симуляторах має доведену ефективність [1; 2; 4]. Завдяки використанню симуляційного навчання спрощується складний перехід між теоретичним навчанням і навчанням у клініці. Головними перевагами симуляційного навчання вважають клінічний досвід у віртуальному середовищі без ризику для пацієнта, об'єктивну оцінку досягнутої майстерності, необмежену кількість повторів для відпрацювання навичок, знижений стрес під час перших самостійних маніпуляцій, розвиток як індивідуальних умій і навичок, так і здатності до командної взаємодії [2; 4; 5].

Методика проведення практичних занять із використанням симуляційних технологій для здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОПП Парамедик, базується на сучасних підходах до навчання й має три частини. Перша частина заняття присвячена ретельному теоретичному вивченню послідовності дій (алгоритму) у виконанні маніпуляцій. Друга частина практичного заняття передбачає безпосереднє виконання навичок майбутніми парамедиками на фантомі, муляжах під керівництвом викладача. Третя, заключна, частина заняття передбачає підбиття підсумків із використанням методу дебрифінгу. Для успішного засвоєння другої частини практичного заняття на кафедрі медицини катастроф та військової медицини використовується чотириступеневий метод, рекомен-